

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

De Lege Externa

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 80376800

39 An ratio famulatus, sit causa sufficienter excusans à legis obligatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39888

Q V A E S T I O XXXIX.

An ratio famulatus, sit causa sufficienter excusans à Legis obligatione.

C A S V S.

TITIVS, audiens, Canonicum quendam excommunicatum vitandum, indigere famulo, ei spontè se obtulit, & in Diuini Officij recitatione, tanquam socius, inseruiuit. Quæritur; Vtrum mortaliter peccauerit,

S Y M M A R I V M.

R A T I O N E S D V B I T A N D I.

- 2 *Famulus, inseruiendo Excommunicato vitando, videtur mortaliter peccasse.*
- 3 *Communicatio in diuinis, est materia grauis.*
- 4 *Non debitum seruitutis excusat.*
- 5 *Peccauit obligando se ad inseruiendum Excommunicato.*
- 6 *Non tamen deinde, cum illo communicando.*
- 7 *Illi à iure conceditur facultas communicandi.*
- 8 *Sicut conceditur etiam Filio, & Vxori.*
- 10 *Et conceditur absolutè.*
- 11 *Nec propterea commodum reportat ex suo delicto.*
- 12 *Etiam sine titulo seruitutis, plus, quam venialiter non peccasset.*
- 12 *Ecclesia, secundariò solum, prohibet officij recitationem cum Excommunicato.*
- 13 *Debitum seruitutis, per Domini excommunicationem non tollitur.*
- 15 *Alij, quibus communicatio cum Excommunicato permittitur.*
- 16 *Quibus non permittatur.*
- 17 *Alij, quibus non permittitur.*

Sicut periculum infamiae, regulariter 2
excusare videtur à legis obligatione; ita ab eodem, aliquando saltem, excusat ratio famulatus; Famulo enim ratione famulatus, communiter licere dicitur, Dominum ad domum meretricis comitari, ibique sternere mensam, ac lectum, parare cibos, mensam inseruire, & alia huiusmodi obsequia exhibere, quæ sine graui suo incommodo negare non posset, & ad Domini peccatum remotè tantùm se habent; Quæritur igitur; An sit ratio sufficiens ad excusandum etiam ab obligatione censuræ. Videtur enim non esse; atque ideo Titium, Canonico excommunicato, inseruiendo, mortaliter peccasse. *Nauarrus c. 27. num. 27. Filiucius tract. 13. c. 6. quæst. 6. num. 117. Suarez de cens. disp. 12. num. 18. & d. 15. sect. 5. num. 13. Sayr. lib. 2. c. 14. num. 15.*

Probatur; Quia Titius communicauit cum Canonico in Diuinis, & materia non fuit leuis; sicut enim in Diuini Officij

cij recitatione, committere vnam horam, non est materia leuis, sed sufficiens ad mortale; Ita non erit materia leuis, vnam horam cum Socio priuatim recitare. Ergo multo minus, totum Officium. Quare Officij recitatio, erit materia sufficiens ad mortale.

4 Neque excusatur à debito seruitutis. Tum quia, hoc debitum contractum est per conuentionem, factam post excommunicationem. Hæc autem conuentio, includit mutuam communicationem, & consequenter censuræ violationem. Tum quia in *cap. Inter alia: de sententia excommunicationis*: significatur, Personas, quibus in *cap. Quoniam multos* 11. *quest. 3.* Communicatio cum Excommunicato permittitur, illi debito ante excommunicationem obnoxias esse debere. Ergo à contrario, quæ ante excommunicationem, illud debitum non habebant, hoc privilegio gaudere non poterunt, & consequenter neque communicare cum Excommunicato vitando. Titius autem supponitur, debitum seruitutis cum Canonico contraxisse, solum post eius excommunicationem. Tum denique, quia Vxor communicare non potest cum Marito, si scienter cum illo, post excommunicationem, matrimonium contraxit. Ergo à fortiori, non potest Famulus communicare cum Domino, si post eius excommunicationem, debitum seruitutis contraxit; Sicut enim Vxor priuatur communicatione in pœnam, quia contrahendo, fecit contra censuram; ita etiam Famulus, eidem pœnæ subiacere debet; quia, contrahendo cum Domino Excommunicato, censuram violauit.

RESOLVTIO I.

PROBABILIUS tamen videtur primò; 5
Titium peccasse, obligando se ad inferuendum Canonico Excommunicato vitando; Quia per talem obligationem, violauit Ecclesiæ præceptum ac censuram.

RESOLVTIO II.

PROBABILIUS similiter videtur secundò; 6
Titium, quamuis Canonico Excommunicato, etiam sine necessitate, & scienter inferuire cœperit, non peccasse tamen communicando cum illo, etiam in Diuini Officij recitatione. *Coninch. disp. 14. d. 12. nu. 129. Auila par. 2. disp. 8. d. 4. Reginald. lib. 32. num. 101. Bonacina disp. 2. qu. 2. pun. 6. §. 2. num. 32. Siluester v. Excomm. 5. num. 4. & alij apud istos.*

Primò; Quia in *cap. Quoniam multos*; 7 à Gregorio absolutè, & sine vllâ conditione, Filijs, Seruis, Ancillis, & alijs Subditis, conceditur facultas, communicandi cum suis Patribus, Dominis &c. modo hæc communicatio non fiat in crimine criminoso, siue in crimine, propter quod delinquens, est Excommunicatus, vel cum periculo, aut propria subuersionis, aut perseuerantiæ Excommunicati in suâ contumaciâ, ibique redditur pro ratione; Quia isti, non sunt adeo Curiales, vt eorum consilio, huiusmodi facinora, à Domino perpetrentur. Hæc autem ratio valet siue Serui ante, siue post Domini excommunicationem, debitum seruitutis cum eo contraxerint. Neque in eo *cap.* distinguitur de Famulis, qui Domino, ante, vel post excommunicationem, inferuire cœperunt; Vbi autem lex non distinguit, nec nos distinguere debemus.

Secun.

8 Secundo; Quia Filius, siue naturalis, siue illegitimus, communicare potest cum Patre, quamuis genitus tempore, quo Pater erat excommunicatus; Et Vxor cum Marito, quamuis cum eo post excommunicationem contraxerit. Ergo etiam Famulus communicare poterit cum Domino, quamuis contractum seruitutis, tempore excommunicationis, cum eo inierit; sicut enim, quamuis Vxor, matrimonium scienter contrahendo cum excommunicato vitando, peccauerit, & minorem excommunicationem incurrerit, Matrimonium tamen fuit validum, & consequenter peperit vinculum Matrimoniale, cui est annexum ex iure priuilegium communicandi cum Marito Excommunicato. Ita, quamuis Titius peccauerit, contractum seruitutis scienter celebrando cum Canonico Excommunicato vitando, ideoque minorem excommunicationem incurrerit, *ex cap. Statuimus: de sent. Excom.* Contractus tamen, fuit validus, ex eoque ortum est debitum seruitutis, cui *ex cap. Quoniam:* est annexum priuilegium communicandi cum Domino Excommunicato.

9 Neque dici potest, huic debito esse annexum priuilegium communicandi cum Excommunicato, solum quando est contractum, vel ante Domini Excommunicationem, vel post eam, bona fide, aut
10 necessitate cogente.

Nam priuilegium, in iure conceditur huic debito absolute; sicut infirmitati conceditur, vt excuset ab assistentia in Choro; & impotentia, vt excuset ab Officij recitatione. Sicut ergo infirmitas, semper excusat ab assistentia in Choro, siue sit contracta culpabiliter; v. g. ex

intemperantia; siue inculpabiliter ex aliquo accidenti, Et impotentia excusat ab Officij recitatione, siue orta sit ex projectione breuiarij in mare, siue ex eiusdem amissione inculpabili; Ita debitum seruitutis, trahit secum priuilegium communicandi cum Domino Excommunicato, siue contractum fuerit ante Domini excommunicationem, siue post illam.

Neque inferri potest ex hoc; Delin- II
quentem sic reportare commodum ex suo delicto. Nam, in hoc casu, commodum non reportatur ex delicto; sed ex iure positiuo, seruituti hoc priuilegium concedente: sicut, cum quis proijcit breuiarium in mare, vel ex intemperantia contrahit infirmitatem, non reportat proprie commodum ex suo delicto, sed ex iure naturae, quod non obligat ad impossibile; Et ex iure positiuo, quod Infirmos excusat ab assistentia in Choro.

Tertio; Quia, Quamuis Titius nul- 12
lum habuisset debitum seruitutis cum Canonico, adhuc tamen, illi inseruendo in Officij recitatione, non peccasset plusquam venialiter. Tum quia Ecclesia, directe, ac principaliter prohibet solum communicationem solemnem in diuinis, non autem priuatam, qualis fuit Communicatio Titij cum Canonico. Tum etiam quia, cum, Excommunicato vitando prohibitum non sit, orare, sicut est prohibitum audire Sacrum, & Diuinis Officijs interesse, sed solum, ne recitet cum alio; sequitur, hanc communicationem, quando est priuata, non esse materiam grauem, nec directe, ac primario prohibitam ideoque nec sufficientem ad mortale.

OBJECTIONVM SOLVTIO.

13 **N**equè obstant rationes in contrarium; Nam ad primam Respondetur; Disparitatem esse, quia Ecclesia, sicut primò, & directè præcipit recitationem totius Officij, ita primò, & directè præcipit recitationem vnus horæ tanquam eius partem notabilem. At Ecclesia, primò, & directè non prohibet Excommunicato recitationem Diuini Officij cum alio, quando est priuata, sed solum secundario, & indirectè; ideoque non grauitur, sed solum leuiter, ac sub veniali. Prohiberet autem grauitur, si recitatio esset solemnis, quia esset communicatio solemnis in diuinis; & hanc Ecclesia directè, ac grauitur prohibet.

14 Ad confirmationem Respondetur; in *cap. Inter alia*; Solum declarari, quod debitum seruitutis, contractum cum Domino ante eius excommunicationem, per excommunicationem non dissoluitur; nihilque ibi statui de debito contracto post excommunicationem. Cum ergo aliunde in *cap. Quoniam multos*; absolutè Famulis concedatur facultas communicandi cum Domino Excommunicato; vti poterunt Famuli hac facultate, siue debitum seruitutis contraxerint ante Domini excommunicationem, siue post illam. Idemque prorsus dicendum est de Vxore respectu Mariti Excommunicati. Vnde falsum est, ipsam priuari priuilegio communicandi cum Marito in pœnam; quando Matrimonium scienter contraxit, post Mariti excommunicationem; nullibi enim habetur ius, hanc pœnam imponens. Et quamuis violauerit censuram, Matrimonium contrahendo; pœna ta-

men huic delicto imposita, non est reuocatio facultatis communicandi cum Marito Excommunicato; sed minor Excommunicato.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò, etiam Milites in bello communicare posse, cum Duce excommunicato vitando; Religiosos professos, imò etiam Nouitios, obedire posse suis Superioribus excommunicatis; Pupillos, agere posse cum Tutore, quandiu sunt sub illius curâ, ac tutelâ, in ijs præsertim, quæ ad Tutelâ munus pertinent; Clericos, dum sunt in Episcopi famulatu, eidem Excommunicato inferuire posse etiam in Diuinis, cum eo Missam audiendo, aut missæ inferuendo; quia in *cap. Quoniam multos*. Priuilegium communicandi cum Excommunicato vitando; absolutè conceditur omnibus habentibus titulum subiectionis. Hi autem omnes, habent hunc titulum. *Coninch. disp. 14. dist. 12. num. 129.*

Secundò; Vnum Seruum, per se loquendo, communicare non posse cum alio Seruo Excommunicato vitando, nec vnum fratrem, cum alio; quia vnus non est alteri subiectus; ideoque nec gaudere potest priuilegio; *cap. Quoniam multos*. Communicare tamen possunt per accidens, quatenus eidem Domino inferuire debent, vel cum eodem Patre habitare, quæ sine communicatione fieri non possunt. *Suarez disp. 15. sect. 5. num. 23.*

Tertio; Filios spirituales, communicare non posse cum Patribus spiritualibus excommunicatis vitandis. Tum quia hi, nullo iure, excusantur. Tum quia, nulla datur

datur necessitas, quæ illos eximat, Similiter nec Vafallos cum suis Principibus Temporalibus. Tum quia hi, nullo iure, à communi obligatione eximuntur; imo *in cap. Nos Sanctorum. 15. qu. 6.* Communicatio illis specialiter prohibetur. Tum quia, nulla datur necessitas illos excusans,

Denique neque Filium, quamvis sit 18 Parochus; ministrare posse Sacramenta Patri excommunicato vitando, nec coram eo Diuina facere; quia hæc Communicatio illi non competit ratione subiectionis. *Sayrus lib. 2. cap. 22. num. 3.*

Q V A E S T I O XL.

An iusta excommunicatio, à pœnâ Legis excuset.

C A S V S.

CANONICVS quidam, cum propter enormem Clerici percussionem, in excommunicationem incidisset, nouem mensibus à Choro abesse compulsus est; ipso tamen interim, satisfactâ parte, absolutionem procurante; Post obtentam autem absolutionem, petijt distributiones, illis nouem mensibus respondentes. Quæritur: Vtrum illi sint debitæ.

S Y M M A R I V M.

- 1 Excommunicatio, non videtur legitimum impedimentum Choro non assistendi.
- 2 Excommunicatus, commodum reportaret ex suo delicto.
- 3 Et excusaretur, etiamsi absolutionem non procuraret.
- 4 Videtur etiam legitimum impedimentum.
- 5 Sicut censetur impedimentum legitimum Sacrum audiendi.
- 6 Nec Ecclesia obligat ad absolutionem procurandam, vt præcepto satisfiat.
- 7 Et sicut infirmitas, est legitimum impedimentum.
- 8 Quamuis absentia à Choro, sit pœna.
- 9 Sic absens commodum reportaret ex iure repositiuo.
- 10 Absolutionem non procurans, est voluntariè impeditus.
- 11 Si Iudicis sententia expectanda est, Excommunicato absenti sunt debitæ distributiones.
- 12 Fuit per excommunicationem legitime impeditus, sicut fuisset per infirmitatem.
- 13 Absolutè tamen, non sunt debitæ.
- 14 Priuatio distributionum, est pœna ad excommunicationem ipso iure consequens.
- 15 Detentus in carcere, censetur legitime impeditus.
- 16 Etiam Excommunicatus toleratus, distributionibus priuatur.
- 17 Etiam suspensus, vel Interdictus à Diuinis.